

4. HAFTA

Ders içeriđi

- Özel sağlık sigortası-tanım ve ilkeler
- Özel sigortanın tarafları ile ilgili kavramlar
- Özel ve sosyal sağlık sigortasının farklılıkları
- Sigortacılık genel prensipleri
- Sigorta mevzuatı

ÖZEL SİGORTA- İLKELER

- **Tanım:** Kişilerin özel çıkarlarının çeşitli risklere karşı korunması için serbest iradeleri (sigorta sözleşmesi) ile meydana getirdikleri bir risk teminatıdır.

SİGORTACILIKLA İLGİLİ BAZI TANIMLAR

- **Risk \ Riziko:** Bir kimsenin para ile ölçülebilir çıkarını tehdit eden tehlikedir. Riskin gerçekleşme ihtimalinin yüksek veya düşük olması, prim miktarını belirlemede en önemli unsurdur.
- **Aktüerya:** İstatistik ve olasılık hesapları yolu ile sigorta rizikoları ve primleri hesaplayarak, sigorta sözleşmesinin ilkelerinin belirlenmesidir –Aktüer-

Aktüerya bilimi insanların; doğum, ölüm, hastalık, sakatlık, emeklilik gibi yaşamını; yangın, kaza, deprem, sel, hırsızlık gibi mal varlığını etkileyen rastgeleliğe bağlı, öngörülemeyen olaylarla ve bu olayların finansal etkileriyle ilgilenir.

Aktüerler, bu tür olayların oluşma riskini analiz etmek, olasılıklarını tahmin etmek ve bu olayların finansal etkilerini hafifletici güvenlik programlarını oluşturmak üzere eğitim alırlar.

SİGORTACILIKLA İLGİLİ BAZI TANIMLAR

- **Reasürans:** Sigorta şirketlerinin sigorta faaliyetleri ile üzerine aldıkları riskleri, bu riskleri üstlenecek başka şirketlere tamamen veya kısmen devrederek yükümlülükleri paylaşmasıdır
–Reasürans Brokerı–
- **Koasürans:** Bir riskin birde fazla şirket tarafından ortaklaşa güvenceye alınmasıdır.

ÖZEL SİGORTA- İLKELER

- Sigortalı-sigorta şirketi-sigorta poliçesi
- Ferdi ve grup sigortası
- Risk oranlaması (prim miktarı yaş, cinsiyet, sağlık statüsü özelliklerine göre belirlenir)
- Yaşlılar, kronik hastalığı olanlar için dezavantaj- sigortalanamama riski
- “kaymak sıyırma” sigorta şirketinin üstleneceği riski seçmesi

Sigortanın Tarafları ile ilgili Kavramlar

- Sigortalı
- Sigortacı (sigorta şirketi)
- Sigorta Ettiren
- Lehdar
- Sigorta Aracıları
 - Acentalar
 - Brokerlar
 - Sigorta brokeri
 - Reasürans brokeri

ÖZEL SİGORTA

- **Sigortalı:** Sigorta sözleşmesinin kendi lehine yapıldığı, sözleşmede belirtilen risklerin gerçekleşmesi halinde kendisine sigortacı tarafından ödeme yapılacak olan **gerçek ve tüzel** kişidir.
- **Sigortacı** (sigorta şirketi): Sigorta teminatı veren, devletten ruhsat alarak çalışabilen **tüzel** kişilerdir.

ÖZEL SİGORTA

- **Sigorta Ettiren:** Sigorta şirketine prim ödeme taahhüdünde bulunan taraftır. Sigorta ettiren ile sigortalı farklı kişiler olabilir.
- **Lehdar:** Sigortalı belirli bir riskin gerçekleşmesi halinde hak kazanacağı teminatın bir başka şahsa ödenmesi hükmünü, sözleşmeye koyabilir. Lehdar sigortanın sonuçlarından faydalanan kişidir.

ÖZEL SİGORTA

- **Sigorta Aracıları**

- **Acentalar:** TTK göre, sigorta şirketi adına sigorta şirketine tabi bir sıfatı olmaksızın, sigorta şirketi ile acentelik sözleşmesi imzalayarak o şirketin ruhsatlı bulunduğu sigorta dallarında sözleşmelere aracılık etmeyi meslek edinen gerçek veya tüzel kişilerdir.

ÖZEL SİGORTA

Sigorta Aracıları

- **Brokerlar:** SK göre, sigorta sözleşmelerinde sigortalıyı temsil ederek ve sigorta şirketinin seçiminde tamamen tarafsız ve bağımsız davranarak, risklerin sigorta edilmesi için sigorta sözleşmesi yapmak isteyenlerle sigorta şirketini bir araya getiren, sözleşmenin akdinden önce gerekli hazırlık çalışmalarını yapan ,
- **Sigorta brokeri:** tazminatın ödenmesinde yardımcı olan gerçek ve tüzel kişilere denir.
- **Reasürans brokeri:** Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri arasında bu işleri yapanlara denir

Sigortacılık Genel Prensipleri

- **Azami iyi niyet prensibi**
 - Sigortalı ve sigortacı arasındaki karşılıklı yükümlülükler
 - Bu yükümlülükler azami iyi niyet ile yerine getirilmeli
- **Sigortalanabilir menfaat prensibi**
 - Sigortalanmak istenen varlıkların parasal olarak ifade edilebilir çıkarların, riskin gerçekleşmesiyle ortaya çıkan hasar durumunda sigortalının kayıplarının karşılanmasıdır.
 - Sigorta ettirilen menfaat her ne olursa olsun sigorta bu menfaatleri risk öncesi konuma getirmeyi garanti etmez, sadece riskin gerçekleşmesi ile ortaya çıkan kayıpların karşılanmasını garanti eder.

Sigortacılık Genel Prensipleri

- **Tazminat Prensiibi**

- Riskin gerçekleşmesi durumunda sigorta eksperleri tarafından yapılan tespitler neticesinde hesaplanan hasar miktarı, poliçede belirtilen tazminat tutarını geçmemek şartıyla sigortalıya ödenmektedir.
- Hasar durumunda taraflar arası anlaşma sağladıktan sonra sigorta şirketi, sigortalıya **nakit ödeme, tamir-bakım veya yerine koyma** yöntemi gibi yöntemlerden herhangi biri ile tazminat ödemesi gerçekleştirebilir.

Sigortacılık Genel Prensipleri

- **Halefiyet ve Rücu Prensipleri**

- Halefiyet prensibi, tazminat prensibinin bir uzantısı sayılabilir. Hasar bir başka kişinin kusuru neticesinde meydana gelmiş ise, sigortalı bu kişiye başvurarak zararının o kişiyle ilgili kısmının tazmin edilmesini isteyebilir.
- Eğer sigorta şirketi sigortalıya bir tazminat ödemesi yapmış ise kusuru olan kişiye başvurma hakkı da bu ödemeye birlikte sigorta şirketine geçmiş olur. Hukuk dilinde bu duruma rücu etmek adı verilir.
- Rücu, bir kişinin hukuken diğer bir kişinin yerine geçerek üçüncü kişilere karşı onun haklarını ve sorumluluklarını devralması durumudur.

Sigortacılık Genel Prensipleri

- **Yakın Neden Prensibi**
 - Yakın neden prensibi, sigorta primi hangi teminatlar için alınmış ise riskin de bu teminatlar kapsamında gerçekleşmesi durumunda ödenmesi gerektiğini ifade eder.
- **Hasara Katılım Prensibi**
 - Sigorta poliçesinde belirtilen risklerden herhangi biri gerçekleşirse ve koasürans durumu var ise, ortaya çıkan zarar için sigortalı, sigorta şirketlerine ayrı ayrı başvurarak hepsinden sigorta bedeli için tazminat alamaz.

ÖZEL SİGORTA- TÜRLERİ

- Sigortanın **teminat altına aldıkları risklere** göre ayrımı:
 - Mal zararları riski
 - Sorumluluk zararları riski
 - Kişisel zararlar riski

ÖZEL SİGORTA- TÜRLERİ

- Mal zararları riski
 - Bir malın mülkiyetine sahip kişiler dolaylı ve dolaysız risklerle karşı karşıyadır
 - Arabanın kaportasının zarara uğraması dolaysız risk (tamir masrafları-dolaysız kayıp)
 - Tamir için kaybedilecek zaman ve çaba dolaylı risk (bu esnada mahrum kalınacak gelirler-dolaylı kayıp)
 - Mal zararları gayrimenkul gibi taşınmazlar ve eşya, otomobil gibi taşınabilir mallar için söz konusudur
 - Mal zararları için yapılan sigortalara genel olarak “mal sigortaları” denilmektedir

ÖZEL SİGORTA- TÜRLERİ

- Sorumluluk zararları riski
 - Kişilerin başkalarına verdikleri zarardan sorumlu olmalarıdır. Bu sorumluluk çalıştırdıkları kişilerin davranışlarının sorumluluğunu da kapsamaktadır.
 - Kişiler, çalıştırdıkları, araç ve hayvan sahiplerinin karşı karşıya bulunduğu olası risklere sorumluluk zararları riski,
 - Yapılan sigortalara “**sorumluluk sigortaları**” denilmektedir.
 - **Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları (27.07.2010)**

ÖZEL SİGORTA- TÜRLERİ

Kişisel zararlar riski

- Bütün zararlar son aşamada kişileri ilgilendirir. Bu nedenle aslında her türlü risk kişiseldir.
- Ölüm, hastalık, maluliyet, ihtiyarlık, yaşlılık gibi riskler kişisel zararlar riski,
- Yapılan sigortalara genel olarak “**kişisel sigortalar**” denilmektedir

ÖZEL SİGORTA İLE SOSYAL SİGORTA ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

- Katılım farklıdır –SS katılım zorunlu iken, ÖS katılım bireylerin tercihlerine bağlıdır-
- SS genel menfaatler ve kamu yararını, ÖS özel menfaatleri ve kişi yararını koruyucu niteliktedir.
- SS kapsamı kanunlarla belirlenmiş, ÖS herkese açıktır.
- SS düzenleyen hükümler kanunlarla belirlenmekte, ÖS sigortalı ile sigorta şirketi arasındaki sözleşmeye dayanmaktadır.

ÖZEL SİGORTA İLE SOSYAL SİGORTA ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

- Prim miktarı ÖS kişisel risklere göre, SS gelir düzeyine göre (belirli sınırlamalar da olsa) belirlenmektedir.
- Sağlık sigortası açısından; özel sağlık sigortası sosyal sigortada olduğu gibi emekliliği ve sakatlığı içermemektedir.
- ÖS kar amacına yönelik çalışırlar.

SORULAR VE KATKILAR..